

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. ARTURO HRUSKA. *Die inkorporierte mehrgliedrige Prothese*. Carl Hanser Verlag München. 1956. 228 blz. Prijs: geb. D.M. 28.—.

De ietwat ongewoon aandoende titel is het equivalent van wat ter verduidelijking eraan is toegevoegd als ondertitel: de zogenaamde vaste brug. Uit het epitheton zogenaamd blijkt al dat deze traditionele benaming in de ogen van de auteur heeft afgedaan, ook al is zij kort en — wat zeker niet onbelangrijk is — voor het publiek duidelijk en in het spraakgebruik verankerd. Natuurlijk gaat een vergelijking met de gelijknamige bouwkundige constructie mank maar dat is niet voldoende rechtvaardiging voor een zo omslachtige naamgeving dat de schrijver zelf zijn toelucht neemt tot de afkorting i.m.P.

De tandheelkunde heeft in al de jaren verschillende terminologieën zien komen en geheel of gedeeltelijk zien gaan. De toekomst zal ook hier uitwijzen wat van de gepropageerde naamgeving in het vakjargon zal worden geïncorporeerd.

Met dat al is een terminologisch inleidend hoofdstuk eraan gewijd en daaruit blijkt dat elk materieel herstel van carieus substantieverlies tot een prothetische handeling wordt verklaard. „Wir bezeichnen alles, von der einfachsten Füllung bis zum totalen Zahnersatz, als Prothese. Wie gesagt verstehen wir unter eine Einzelprothese eine solche, die sich auf einen Zahn beschränkt. Der Gegensatz ist die mehrgliedrige Prothese, die mehrere Zähne einbezieht“ (blz. 14). Onder Einzelprothese wordt derhalve ook verstaan de vulling (intracronaal), de holle kroon (pericronaal) en de massieve (pancronaal), terwijl de driekwartkroon als partieel pericronaal wordt bestempeld. Het aanbrengen van een wortelstift is een partieel radiculare voorziening, het aanbrengen van een kunstwortel (in een kunstmatige alveole) een totale radiculare bevestiging.

Uit de laatstgenoemde toepassing blijkt reeds dat de auteur er niet op uit is enge grenzen te trekken voor het indicatiegebied van de geïncorporeerde prothese. Zijn uiterste toepassing is niet minder dan de totale (veertiendelige) brug in de beide kaken. De practicus met grote durf en dito ondernemingslust op het gebied van uitgebreid brugwerk (men vergeve het gebruik van deze veroordeelde aanduiding) kan in dit boek aan zijn trek komen, temeer waar de schrijver de uitgebreide constructies dienstbaar maakt aan immobilisatie in gevallen van te verwachten paradentotische ontwikkeling.

Deze totale brug is dan tevens de motivering voor een overigens weinig ter zake doende verhandeling over de rustpositie van de onderkaak en de daarbij aanwezige interocclusale ruimte, waarvan voor de auteur alleen de individuele grootte waarde vertegenwoordigt en het in de prothetiek gangbare gemiddelde als verwerpelijk wordt bestempeld.

In een diepgaande, over 25 hoofdstukken verdeelde behandeling van het eigenlijke thema worden in twee delen achtereenvolgens de biologische, theoretische en principiële factoren aan een beschouwing onderworpen en daarna de technische en praktische uitvoering. Een belangrijke aangelegenheid vormt uiteraard de parallelisering der bevestigingselementen in het horizontale en in het verticale vlak, onder inachtneming van de inzetrichting. Onregelmatigheden in de stand der tanden is daarbij een bemoeilijkende complicatie. Voor al deze

verwikkelingen bij de toch al grote technische en operatieve vaardigheid vereisende constructies doet de schrijver richtlijnen aan de hand, die op een oorspronkelijke visie kunnen bogen. Ook wie zich gaarne beperkt tot brugwerk van gelimiteerde uitbreiding kan er ter verheldering van zijn inzichten met voordeel kennis van nemen. Vermeld zij dat de schrijver occlusale extensies onvoorwaardelijk verwerpt en uitsluitend vaste verankeringen als bruikbaar erkent.

Het wekt alleen verwondering dat bij alle te betrachten precisie in de diverse arbeidsfasen, met geen woord gerept wordt van de eisen waaraan de moderne inbedmassa in dit opzicht moet voldoen om vooral bij omvangrijke constructies de adaptatie en pasvorm veilig te stellen. Ook in andere opzichten is eigen klaar begrip omtrent mogelijkheden, moeilijkheden en limiteringen bij de toepassing der geïncorporeerde prothese een goede mentor bij de bestudering van dit met veel zelfverzekerdheid geconcipieerde boek.

Het werk, dat uiteraard veel behartigenswaardig bevat, is in samenwerking met de uit zijn talrijke verhandelingen bekende vader van de schrijver en een broer tot stand gekomen. Prof. Hä u p l schreef een hooggestemd voorwoord.

De typografische uitvoering, als steeds bij de betreffende uitgever, doet verzorgd aan: de 100 afbeeldingen (naar tekeningen) verduidelijken veel maar bewijzen natuurlijk niets voor zover de ontwikkelde theorie en speculatieve beschouwingen twijfel mochten doen rijzen.

P. H. B u i s m a n

PAUL HÜHNERFELD. *Korte geschiedenis van de Geneeskunde*. Uitgeverij Het Spectrum (Prismaboeken), Utrecht. 215 pag. Prijs f 1.25.

Misschien — vanwege de goedkope uitgave — met enige aarzeling aan dit boekje beginnend, leest men het dra welhaast in één ruk uit. Een compact maar bepaald boeiend verhaal over de zich de eeuwen door steeds wijzigende verhouding van de trias — geneeskundige — zieke — ziekte. Waarin duidelijk wordt, hoezeer de pogingen om de lijdende mensheid te helpen een groeiproces doormaken telkens weer onder invloed van magische, religieuze, filosofische en politieke stromingen. Hoe een ganse reeks van grote denkers, al of niet als exponenten dezer stromingen „school” maakten, mannen, wier denkwijzen zelfs nog heden ten dage als van betekenisvolle invloed op de groei der geneeskunde en haar ontwikkeling tot zelfstandige wetenschap worden erkend. Waarbij men zich na lezing verwonderd afvraagt, wat er de oorzaak van moge zijn, dat deze roemvolle reeks volkomen onderbroken schijnt . . .

Voor de ontwikkelde leek, maar ook voor de collega, die een bloempje der kennis mee wil plukken buiten het hem door het ziekenfondswezen toegestane orale volkstuintje een aan te bevelen boekje.

M a r g a d a n t

J. O. Mc CALL and S.S. WALD. *Clinical Dental Roentgenology* Fourth Edition.
W. B. Saunders Company - 1957. 466 pag. Prijs \$ 10.-.

Sinds Clarence O. Simpson in 1926 zijn voortreffelijke „Technic of Oral Radiology” het licht deed zien, is de literatuur verrijkt met een indrukwekkende reeks werken over Röntgenfotografie in de Mond- en Tandheelkunde. In deze reeks neemt het boek van Mc Call en Wald een der vooraanstaande plaatsen in en deze ervaren röntgenologen geven de lezer vrijwel alles wat hij redelijkerwijze verwachten kan.

De opnamen zijn zeer fraai, papier en druk voldoen aan alle eisen, zodat men deze uitgave zonder meer kan aanbevelen.

Niëuws bevat het uiteraard niet veel, maar wát er is, wordt de lezer gegeven. Een vrij uitvoerige beschouwing wordt gewijd aan de z.g. „Long cone Technic”, waardoor men met zwaardere toestellen en buizen van 16-20 inch, dus grotere afstand, grotere paralleliteit kan verkrijgen en daardoor een nauwkeuriger beeld.

Terecht betogen de schrijvers dat aanzienlijk betere foto's gemaakt kunnen worden dan men gemeenlijk onder ogen krijgt, hetgeen uiteraard vooral voor de pathologische afwijkingen van veel belang kan zijn.

Over de stereoscopische Röntgenfotografie, waaraan door referent in dit Tijdschrift in 1933 reeds een artikel werd gewijd, vindt men in dit werk van 447 bladzijden en 529 illustraties slechts twee pagina's en twee foto's, onvoldoende en in merkwaardige wanverhouding tot de andere, zeer uitvoerig toegelichte mogelijkheden en moeilijkheden.

Een zeer uitgebreide, uitsluitend Amerikaanse literatuurlijst is aan de verschillende hoofdstukken toegevoegd.

Nord

V. ANDRESEN, K. HÄUPL und L. PETRIK. *Funktionsorthopädie* Verlag Johann Ambrosius Barth, München - 1957. Sechste, umgearbeitete und erweiterte Auflage. 272 Seiten mit 570 Abbildungen. Prijs: D.M. 35.-.

Sinds in 1936 het thans zo bekende werk van Andresen, Häupl en Petrik is verschenen, werd de nieuwe druk een regelmatige driejaarlijkse verschijning (1936, 1939, 1942, 1945).

Na het overlijden van Andresen heeft de vijfde druk in 1953 het licht gezien, waarbij Häupl zich de medewerking verzekerde van Prof. L. Petrik, de Weense orthodontist en overtuigd aanhanger van het „Norwegisch System”, (zo genoemd naar aanleiding van het feit dat de „Funktions-Kieferorthopädie” werd uitgewerkt aan de Universiteit van Oslo) die zijn grote ervaring en klinisch materiaal voor deze uitgave ter beschikking stelde.

Het werk verkreeg meer dan vroeger het karakter van een „leerboek”, de tekst werd met 50% vermeerderd, het aantal afbeeldingen is meer dan verdubbeld en de thans verschenen zesde druk is wederom uitgebreid. Met name is veel aandacht besteed aan de invloed van de musculatuur bij de therapie met de activator, waaraan de laatste jaren vooral de naam van Prof. Eschler is verbonden. Goede wijn behoeft geen krans en voor wie zich wil verdiepen in de therapie, zoals die door Andresen, Häupl en Petrik wordt gepropageerd, blijft dit boek het standaardwerk.

De schrijvers delen mede dat zij nogal eens mislukkingen zien tengevolge van het feit dat degenen die de activatoren toepassen de methode niet beheersen en daardoor onnodig fouten maken.

H ä u p l concludeert: „Wer aber Sinn und Wesen der Funktions-Kieferorthopädie einmal erfasst und sich mit ihren klinischen Methoden vertraut gemacht hat, für den wird sie immer die Grundlage seines orthopädischen Handelns bleiben”.

P e t r i k besluit: „Unter den eben genannten Voraussetzungen aber ist die Erfolgssicherheit des Verfahrens unter gleichzeitiger schonender Behandlung der Gewebe so grosz, dasz die funktionelle Orthopädie für jeden, der sich entsprechend eingearbeitet hat, die Grundlage seiner Kieferorthopädischen Handelns bleiben wird”.

De moeilijkheid is, dat men deze opmerking ook tegen komt bij de propagandisten van de „Twin Arch”, the „Edgwise Arch” etc.

Vandaar dat de raad van A n g l e zo voortreffelijk is (Malocclusion of the Teeth, 1900) als hij S i r A n d r e w C l a r k aanhaalt: „Read a book, deemed worthy of attention, three times. First, to see what it is all about; second, to see what it says; third, read it in an attitude of friendly hostility”. N o r d

---

E. REICHENBACH und H. BRÜCKL. *Kieferorthopädische Klinik und Therapie* Verlag Johann Ambrosius Barth, Leipzig - 1957. Vierte, ergänzte Auflage, 194 Seiten mit 553 Abbildungen. Brosch. D.M. 11,80; geb. D.M. 13,80.

Mochten wij in het oktobernummer 1956 de derde druk van bovengenoemd werkje aankondigen, en aanbevelen; thans, weinige maanden later ligt reeds de vierde druk voor ons. Een beter bewijs voor het succes van dit, ook voor de practicus, zo gemakkelijk te volgen boekje is moeilijk denkbaar.

Het hoofdstuk „Die Kieferorthopädische Befunderhebung” is in deze laatste uitgave nog iets meer uitgebreid. N o r d